

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.
Íde intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak
a regénymelléklettel együtt:
Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**
Negyedévre **3 korona.**

EGY NAP...

Egy nap, melyen nem láttalak!
Egyformaság, egykedvűség...
Az óra oly lassan halad.
Hideg a föld, borús az ég,
Sűrű köd a természetén,
Mint koporsón a gyászszalag;
Ah, oly nehéz, oly bús nékem
— E nap, melyen nem láttalak!

De rád gondoltam szüntelen,
Mosolygó arcod, lágy szavad,
Mint enyhe szellő, szívemen
Fölengesztelte a havat.
Helyén virágokat növelt
A csalfa tündér. — Képzelem,
Szívemre hó álmot lehelt,
— Mert rád gondoltam szüntelen!

Gondoltál-e te is reám?
Szíved virágos kelyhiből,
A távol epedő után
Egy hő sóhaj szállott-e föl?
Küldtél-e egy tekintetet,
Minőt homályos éjszakán
A csillag a bús földre vet?
— Oh, szólj! Gondoltál-e reám?

Jó angyalom, hű kedvesem!
Lelkem a szebb jövőbe néz,
Hol el nem válunk sohasem,
Mert a külön lét oly nehéz...
Egy nap, melyen nem láttalak,
De rád gondoltam szüntelen!
Gondoltál-e te is reám,
Jó angyalom, hű kedvesem?

SZÁSZ KÁROLY.

Mikor a lelkek szövetkeznek...

Ajólelkű földes gazda, aki éppen olyan hívő és vallásos volt, mint lelkésze, a legcsekélyebb gondolkozás nélkül válaszolt:

— Rendelkezzék velünk, tisztelendő uram, és mi a reggeli órák bármelyikében készek vagyunk a gróf kérésének és akaratának eleget tenni.

A lelkész tudtukra adta, hogy reggeli tizenegy órakor az udvarból kért könnyű kocsit házuknál meg fog jelenni és minthogy az idő már ekkor is nagyon észrevehetően hideg, esősnek mutatkozott, intette a gazdát, hogy különösen a leányát lássa el olyan meleg öltözékekkel, hogy az meg ne hűljön és felebaráti szeretetét valami súlyos betegséggel ne fizesse meg.

Mikor a lelkész tőlük otthonába távozott és eszébe jutott, hogy a kastélyban az öreg gróftól minő lelki és testi állapotban találta, haladéktalanul iróasztalához ült és megírta Alfonznak, hogy sógorával és testvérével együtt a külföldön való tartózkodását azonnal szakítsa meg és igyekezzék haza atyjához, aki ha nem éppen aggodalmasan beteg is, de mindenesetre üdülését elő fogja segíteni, ha szeretteit közelében tudhatja és láthatja.

Reggeli tizenegy órakor, már készen ott állott a kocsit a Nádý udvarán, aki nem is sokáig váratott magára, hanem a lelkész figyelmeztetését megfogadva, a hidegtől lehetőleg megvédelten tette meg a háromnegyedórai utat a kastélyba.

A lelkész már egy órával előbb ott volt az aggodalmat semmi jellel nem enyhítő beteg ágyánál. Mikor az öreg gróftól értesítette, hálát jelző mosolylyal ajkain szorította meg hideg kezével a lelkész kezét és gyengéd hangon csak ennyit válaszolt:

— Nagyon, nagyon köszönöm!

— Higgye meg méltóságod, éppenséggel nem volt szüksége arra a nagy lelki megindulásra, melyet a leány atyjával történt társalgása előidézett, mert szándéka, ha véteknek volna is mondható, de azon bűnök sorozatába sem helyezhető, amelyet az igaz szívből eredő megbánás után csak nehezen megbocsáthatónak tarthatnám.

— Higgye meg, édes lelkibarátom, hogy ha szeretett egyetlen fiam egészen távol esnék azon kifejezett óhajomtól és szándékomtól, amely nekem már annyi fájdalmat okozott s amelyet oly igazán megbántam és ha ő csak mint idegen vehetne tudomást valamikor mindarról, a mi köztem és Juliskának az atyja között végbement, én is könnyebben megnyugodnám, a mi ezek után mindenekfelett szeretett fiam, leányom, vőm és feledhetetlen nőm emléke között bekövetkezhetik vagy bekövetkezni fog.

— E tekintetben egészen nyugodt lehet. A mai találkozás után Nádýval és leányával sohasem fog

többé találkozni, ami pedig szeretett fiát, Alfonzot illeti, én biztosíthatom, hogy ő arról, ami néhány nap előtt történt s ami ma fog megtörténni, soha, mitsem fog megtudni.

Mintha valami nehéz felhő vonult volna el a beteg feje felett s mintha a tiszta égből a remény fénylő sugara ragyogott volna elébe. már szemeiből most volt kiolvasható, hogy az a lelki nyugalom, melyre oly reménytelenül vágyott, be fog következni.

E közben hintó állott meg az udvaron, amely után csakhamar a komornik jelent meg, elmondva, kik kérnek elfogadást a gróftól.

A bejelentés után az örömmel látszólag élénk pirja mutatkozott a szenvedő arcán és párnáján fejét kissé magasabbra helyezve, hagyta meg a komorniknak, hogy azonnal vezesse be várva-várt vendégeit.

Az öreg Nádý a legjobb akaratot mutató arccal, Juliska kissé remegve, jelentek meg a beteg ágyánál.

A lelkész anélkül, hogy szóra vagy megjegyzésre várt volna, két széket helyezett az öreg gróf ágya elé.

Az atya és leánya állva maradtak, míg a gróf feléjük nem nyújtotta kezét, amit Nádý melegen megszorított, Juliska pedig ajkaihoz emelt és megcsókolt.

— Foglaljatok helyet; amit én töletek kéni akarok, azt már ugyis tudjátok. Boocsátsatok meg vétkemért, amit én igaz szívből megbántam és tartsatok meg abban a régi szeretetben és tiszteletben, amelylyel hosszú idők óta, mióta ismerjük egymást, viseltetek irányomban.

— Méltóságos gróf! Nekünk nincs megbocsátani valónk. Ha abban volt is valami hiba egyrésztől, mit tőlem kívánt, de másrésztől volt annyi jóakarát is, amelylyel a nagyurak és hatalmasok nagyon is kielégítettnek hiszik kívánságaik teljesítését, mikor azokat gazdagon megfizetni, és kárpótolni ajánlkoznak. Legyen feledve minden, és legyen biztosítva méltóságod, hogy még azon esetben is, ha ez életben többé nem találkozunk, nemcsak a legcsekélyebb rosszat se fogjuk kívánni részére, sőt kéni fogjuk a Mindenhatót, hogy e földön a lelki nyugalmat és vigaszt, az örök élők honában pedig az üdvösséget kegyelmesen adja meg részére.

A beteg e szavak után merően tekintett a Juliska szeliden és ártatlanul reá függesztett szeméibe s midőn abban a fájdalomnak egy könnyeseppjét fedezte fel, egyszerre látszólag öntudatlanul erőlködött fölemelkedni fekvő helyéről és olyanokat kezdett beszélni, amely önkívületben lévő állapotát egész biztossággal jelezte s nehogy olyasmit is említsek meg, ami Juliskát ártatlanságában sérthette és megzavarhatta volna, a lelkész hamarosan sugott valamit a Nádý fülébe, a mire ő és leánya ülőhelyeikről azonnal felkeltek és a lelkész által a szabadba lekisérve, eltávoztak.

A nagybátya ajándéka.

Rajz.

Irta: Tolnai Lajos.

Ruha tisztesség, pénz emberség. Jánossy Illés kataszteri titkár „szeretném lenni úr” is így gondolkozott s ehhez is tartotta magát, mikor mint vőlegény, a gazdag Jánossy Gábor földbirtokos udvarába még korán reggel behajtatott.

Milyen udvar, milyen szép park, sűrű, lombos, mekkora vén hársfák. Soha ennél szebb juhar-, kőris- és gyertyánfák. Talán a jó isten ránk szállítja — sóhajozott az ifju ember — hisz egy gyermeke sincs s én vagyok a legközelebbi atyafia.

Nem is állhatta meg, hogy oda ne szóljon a kocsishoz:

— Ugy-e, ez a kastély, Bugyi bácsi? Látott ilyen szép kastélyt?

— Jó volna!

— Ugy-e, ez az erdő, Bugyi bácsi? Látott ilyen szép erdőt!

— De jó volna!

— No, hát valamikor én itt megvendégelem még magát. Tudja?

— Mikor lesz a! Hm!

— Mikor? A bátyám már tul van a hetvenen. Csak fogjon ki, kösse be a lovakat, nem lehetetlen, hogy a magam hintáján fordulok ki ebből a szép fás udvartól. De azért a fizetés teljesen kijár, Bugyi bácsi. Legyen nyugodt, lesz minden. A nagybátyám erősen gazdag ember s a néném híres gazdasszony. Tyhüh, Bugyi bácsi, de olyan förtelmes, csúf asszonyt maga még nem látott, mióta a világon van.

Azok a fiatalok szoktak ilyen bizodalmasan beszélgetni inassal, kocsissal, akiknek a rézköltségük gyöngé inakon áll.

— Nincs csúf asszony, uram, ha gazdag. Milyen a Salamon zsidóné, mégis sehol sem esznek-isznak annyit, meg olyan jót, mint ott.

Jánossy Illés úr lerázta magáról a port s hegyesen, nyalkán felsietett a márványlépcsőkön s mivel még igen kora volt, egyenesen a nagybátyja lakosztálya felé kormányozta reménysege hajóját.

— Fenn van a bátyám? — kérde a kis tömzsi, magyar-ruhás, szivarozó inast.

S már nyitni akarta a nagy, faragott tölgyfaajtót.

— Pipázik.

— Akkor jó, bemehetek.

— Nem lehet, uram.

— De én az öcsce vagyok.

— Tudom. Ismertem a teins úr édesatyját jól, takács mesterember volt. Dolgoztattunk nála ezeknek előtte.

Mit locsog egy inas efféle sületlenségeket?

— No az nem tartozik most ide, nekem sietős az utam.

— Nem lehet, míg a nagyságos úr a kávéját csöndesen meg nem itta, addig a főispán urat sem szabad beeresztenem. Az a törvény.

— Nekem itt nincs törvény, tudja? Én az öcsce vagyok a bátyámnak.

Ellökte a kis emberkét s a karcsu, izmos ifju feltárta az ajtót.

Ott feküdt a gazdag nagybátya, diszes selyemágyán, aranyos szálakkal himzett vastag szőnyegfal mellett; félig lelógott a pompás kiszivott, kávészin-

barna tajt-készség és füstölt alul-fölül, hatalmasan; ősz fejét fehér hálósipka fedte; szakálát, fehérés bajuszát bemohosította zöldessárga színnel a vénység és a kövér életmód; vöröspiros ripacsos arcán kimért komolyság, büszkeség, erő ült; fehérés apró ujjain felséges, köves, ódon-gyűrűk csillogtak.

Egy kis márványasztalkán ott hevert az arany foglalatú pápaszem, mellette egy tömött, nagy tárcza, egy revolver s egy széles vadászkés. A kápolnaszerű, bolthajtásos, drága festményekkel dusan megrakott hálószoba éppen illett egy gazdag öreg emberhez.

— Jó reggelt, a kezeit csókolom kedves bátyám — kiáltott már messziről a vőlegény ifja, de haraggal, élesen, mintha az udvaron volna.

— Kiaz? — dörgött mély, hatalmas hangon a pipázgató aggastyán.

— Én vagyok, Jánossy Illés, a parancsolatjára, kedves bátyám. — Képzelve, majd kitaszítottam ezt a szemtelen inast, nem akart beereszteni. Engemet . . .

— Jól tette.

— De engemet.

— Senkit — bejelentés nélkül. — Ez a parancsolatom.

— Nem tudtam.

— Eredj ki, mig hivatlak.

— De igen sürgős az ügyem . . . csókolom a kegyes kezeit . . .

— Akkor hát végezd hamar. Ferencz, gyere be. Állj oda.

S az inas beállított a kemence mellé.

Ha merte volna, megkérdezte volna a vőlegényifju: de hát fél tőlem, kedves bátyám? Hisz nem lopok, nem ölök, én éppen házassági ügyben járok, a legszébb dologban.

De vannak esetek, mikor a szegény nem mer őszinte lenni, hanem ahelyett káromkodik a szive mélyében.

— Alázatos tisztelettel kérném édes jó bátyámat . . .

Az öreg egy kicsit kifelé fordította a nagy borzas fejét.

— Ha lenne oly kegyes és megörvendeztetne bennünket, szerencsétetne . . .

— Ne hazudozzál.

— Hogy hazudnám? Lakodalmamra hívom. Holnap lesz . . .

— Kit veszel el . . .

— A nádasí jegyző leányát, igen szép és okos jó leány. Dispenzáció.

— Szegény?

— No, tisztességes staffirungot adnak vele. Hirtelen kell menni a dolognak.

— Szereted, hogy olyan lóhalálában mozogsz.

— Mint az Istent, ugy szeretem Ágneskámát.

— No akkor jó. Elmehetsz.

— De megnyerhetjük egy kis lakodalmi ünnepléyre? . . . Holnap? . . .

— Hogy én fizessem a lakodalmatokat? Nem, fiam. Haszontalanságra nincs pénzem. Aki szereti a muzsikaszót: fizessen.

— Hiszen . . . de hiszen . . . óh!

— Hanem adok egy tanácsot. Az többet fog érni harmincezer forintnál.

— Óh esedezem, kedves bátyám! Tudtuk mi, hogy jó helyt járunk.

S az ifjunak kicsordultak a forró könnyei. Odaborult a derék öreghez s alázatosan megcsókolta a pipát szorító kezét.

— Én még különb legény voltam, mint te . . .
— Oh, beszélte atyám, a himlő csak később . . .
— Kitűnő ügyvédi diplomával jöttem haza s reszketett a szívem örömeiben, hogy egyenesen a régi szeretőmhöz repülhetek.
— De meghalt, ugy-é?
— Most is él, valami szegény rektorné Baranyában! Sok gyermekkel . . .
— Apám megállított. Fiam, mondá: az egész Jánossy-család koldus, te szép fiu vagy, nagy tánczos, híres énekes, muzsikus, szednéd össze az eszedet. Ma délután elviszlek a Sánta Nagy Jánoshoz Bodokra. Az áll kétszázezer pöngő forintig. Egyetlenegy leánya a Ráki. Ez a lány ösmer tégedet s azt mondta: hozzád menne. Menjünk el, mutasd be mit tudsz s ha messzebb látsz az orrodnál: a megye első embere lehetsz.
— No, de első embere is a kedves bátyám. Már az igaz. Nincs olyan tisztesség, amiben a megye ne

Idyll a Hortobágyon.

részeltette volna a testvérbátyámat. Tehette is. Annyi alapítványt nem tett még Szőlősmegyében senki, mint Jánossy Gábor. Tehette is.

— Elmentünk Sánta Nagy Jánoshoz, mert agyon akart lőni az apám, ha el nem megyünk. Nos fiam, én még oly fertelmes, csúfarczu leányszemélyt eddig nem láttam, mint amilyen Nagy Ráki kisasszony volt. Sirtam, vertem magam a falhoz, azt gondoltam, megőrülök. Apám nem tágitott. Látod, fiam, ezekkel tehetsz jót; minket segísz; még a haló poraidat is áldani fogják. Vedd el Rákit, megszokod, megszereted . . . Van ám még rózsá, te fiam, — más tőn is. Csak vedd el, a leány bolondul utánad. Ő adja nagy birtokait, te odaadod érte a fiatalságodat. Ingyen nincs vásár. Ki tudja, a Károlyiak, Zichyek, Telekiek hol vetették meg a boldogságuk fundamentumát? nem-e sírva? nem-e a vérükkel? De ma kiskirályok. Hát én öcsém, elvettem Rákit. Ma mindenki áld, a kedvemet

keresi, mert adhatok. A főispán tőlem kér tanácsot, az alispán nálam nélkül a száját sem nyitja ki, az egyház, iskola jubilál, meg fáklyás-muzsikál, dalárdizál — mert adhatok s adok is, az arczképeimet a megye a nagy termébe tétette, a mellszobromat kifaragtatta, tiz utcát rólam nevezett el őt városban, tizet meg a feleségemről. No öcsém? Lássam, mennyi eszed van? A Nagy-familiából, a görbe Nagyok familiájából, ott a Nagy Józsi leánya, Sára, éppen olyan egyetlen leány, mint az én feleségem volt s éppen itt ül most nálunk. Az hozza be minden reggel a kávémat. Nézd meg jól, szerettesd meg vele magadat — elég szép fiu vagy s ragadd meg a szerencsét. Ni, ahol jön a leányka. — Szerettesd meg magadat.

— Bácsikám, szabad? — kukkantott be egy tálczával valami sánta, aszott, fekete, szőrösképu, vén leányszemély.

— Csókollak, Sárkám, — hivta be az öreg. — Gyere csak, gyere csak.

A leány nagy, horgas fogaiival igyorgott-vigyorgott a szép ifjura s eltűnt.

— No hát, édes fiam, kell-e a szerencse? A marokba adom. Szólj . . .

Népdalok.

*Kijárok a temetőbe imázni,
Apám sirját könnyeimmel aztatni;
Apám, apám! boldogtalan leányod,
Ugy-e te ezt ott az égben nem látod?!*

*Nem szeretem, ki megkérte kezemet,
Csak, még egyszer beszélhetnék teveled!
Fájó szívem minden titkát kitárnám,
S megtudnád, hogy miért maradtam ily árván!*

*Megtudnád, hogy miért kél panasz ajkamon,
Könyeimet titokban miért hullatom!
Megtudnád, hogy szegény szívem miért eped:
Azt szeretem, aki enyém nem lehet.*

*Almádiba megy a hajó,
Kis angyalom odavaló;
Küldök hozzá egy levelet,
Levelemmel bírsz szívemet.*

*Gyászkeretes piczi levél
Az én bánatomról beszél,
Minden sorát sírva irtam,
Befejezni alig bírtam.*

*Odatettem a végére:
Isten vegyen kegyelmébe!
Légy megáldva, légy szeretve.
Nem léssz soha elfeledve!*

Perneszy Irma.

BIZONYITÉK HIJJÁN.

Írta Bogdanovics György.

Adél nem szerette már a férjét régesrégén. Sőt többet követett el ellene, mert mást szeretett. Némi enyhítő körülményül meg kell említenem, hogy a férje unalmas ember volt. Végtelen jó, de borzasztó unalmas.

Még a gondolatmenete is oly lassu volt a felesége szikrázó szelleméhez, mint a tehervonat lassúsága az expresszvasúthoz képest.

A neve pedig maga is elég volt ahhoz, hogy mosolyra bírjon egy egész társaságot, — ha bejelentették: tekintetes Tulok Menyhártot és nejét.

És ő nyomban betepegett kacsalábaival, mintha valaki a háta mögött ösztökléne:

— Tulok, menj hát!

Barátai azt az éleztet faragták, hogy állandóan a marhakupében érzi az ember véle magát. Hanem, ha a feleségéről beszéltek, hm, az már olyan csemesegéssel történt, mint midőn aszúbert kóstolgat valaki.

— Ah, az Adél, az már jukkerasszony! No, de minő! Ugy ül a lován, mintha abból nőtt volna ki. Ruganyos, eleven, csupa tűz és mégis hidegvérrel út arcul a korbácsával, ha kezét szorongatjuk.

— De hát kit szeret az a parázs asszony! Hiszen

— Be tudná ezt bizonyítani? — kérde udvariasan a főszolgabíró.

— Hát ez vallatás? Bűnösnek vagy bűnrészesnek hisznek engem? — kérde büszke méltatlankodással Adél, fölkelve és kimagasodva, mint egy királynő.

— Vallatásnak — vallatás! De ki merné nagyságodat gyanúsítani rablógyilkossággal? — felelte mentegetőzve a főbíró. — Hanem nekünk utbaigazítás kell, hol keressük a gyilkosokat.

— Keressék! — mondá daczosan és összeborzongva, a szép asszony.

— Legyen kegyes és csöngesse be az inasát, — kéré a csendőrszázados.

Adél csöngetett, de nem állhatta meg, hogy föl ne kiáltson:

— Csak nem ő benne keresik a gyilkost?

— Talán általa, — szolt a szolgabíró és midőn a szép szál ember inasi ruhájában megjelent, önkénytelenül elkiáltotta magát:

— Mitől sebes a homloka magának, barátom?

Az inas elvörösödött, asszonyára pillantott és szemlesütve felelé:

— A megboldogult nagyságos ur tegnapelőtt fejbeütött a csizmahuzóval.

— Hm! és miért?

— Mert... mert... árulkodtam.

— Kire árulkodott, hogy ilyen dühbe jött?

Csárda a Hortobágyon.

Menyhárt lomha, lusta, mint egy elaludni készülő medve. Valakit szeret, mert én a multkor, holdvilágnál, midőn a parkjuk mellett elléptem, egy rókavadaszt láttam Adél ablaka alá sompolygni.

Igy tereferélt a fáma a szép asszonyról, de bizonyosságot nem tudott meg, Menyhárt boldogan czipelte a felesége gallérkáját a karján, míg ez másokkal sétált karonfogva, de mindig férje jelenlétében.

Végre is azt kezdték hinni, hogy tévedtek, mert Adél csak kaczer, — de nem rossz.

Ekkor történt, hogy egy éjszakán Tulok Menyhártot kirabolták és meggyilkolták s Adélt, ki a mellékszobában aludt, nem bántották.

Az asszony jajveszékelt. A csendőrök mozgósítottak. A Tulok kastélya körül tíz mértföldnyi területen minden embert befoztak, aki azon az éjjelen otthon nem hált. Aki az alibijet be nem igazolhatta, lánczra verték. Az orvosok látteleztek.

A főszolgabíró bejelenté magát a kastélyba. Kijött a csendőrszázados is és bocsánatkérések közt felszólította az asszonykát, hogy most beszélje el ama rémes éj tapasztalatait.

A szép, de szokatlanul halvány asszony azt felelte, hogy ő mélyen aludt, ő nem tud semmiről.

— Megengedjen, nagyságod, de Menyhárt ur védte magát; itt harc volt. A fejszék és a revolver közti harc. Ez pedig zajos, lármás. Menyhárt urnak tizenegy fejszecsapás sujtotta fejét, mellét, hátát. A szekrényeket feltörték. Lehetetlen az, hogy az ide a mellékterembe be ne hallatszott volna.

— Én semmitsem hallottam, — mondá sirva az asszony. — Az előttevaló estén fájt a fejem és ópiumot vettem be.

Az inas ismét asszonyára nézett, de nem felelt.

— Nos, feleljen! Kire árulkodott?

— Ez családi titok! Nem felelhetek.

— Biróság előtt áll; felelnie kell! Különben lezáratom!

— Zárjanak el, én ártatlan vagyok!

— Hát, ha maga nem bűnös, ki ölte meg a gazdáját?

— Engemet megkötöttek, kérem. Három bekormozottképü ember rontott be az inaszobába; számat betörték. Én elájultam. Én semmit sem tudok, — felelé az inas.

A csendőrök bizonyítják, hogy ezt az inast félajultan találták megkötözve.

— Furesa, hogy a nagyságos asszony szobájába nem hatoltak be a rablók és hogy urcójét nem ölték meg.

— Hozzám be nem léptek, — felelé holtálványan Adél. — Pedig ajtómat csak egy acél tolózár védte a betöréstől.

— Csak az a csodálatos, hogy az inast leteperik, a gazdát agyonvagdossák s a kiabálásokat nem hallotta senki.

— Én nem hallottam, — felelé ismét Adél.

— A nagyságos asszony nem hallhatta, — bizonyítja az inas.

— Honnét tudhatja maga ezt? — kérde a bíró.

— Mert a nagyságos asszony még akkor nem lehetett a szobájában.

— Ah! ah! Hiszen a nagyságos asszony mákonyt vett be és mélyen aludt, — mondá a főbíró, mereven ráfüggesztvén szeméit a holtálvány asszonyra.

— Ismétlem, lefeküdtem és elaludtam, — dadogá az asszony.

— És hol gondolja maga, hogy a nagyságos asszony volt, mikor a rablógyilkosok betörték?

— Azt nem mondhatom meg. — felelé az inas. — Éppen azért vágta hozzám a gazdám a cipőhuzót, mert én arról beszéltem neki, hogy a nagyságos asszony a parkban . . .

— Rágalmazó! Aljas hazug! — sziszegé sirva az asszony, mire az inas a lábához borulva, kiabálta:

— Bocsásson meg! Bocsásson meg! Féltékenynyő akartam tenni a nagyságos urat. Mert, mert . . .

— Csukják el ezt az örültet, ki csupa rögeszméből még bajba kever engem is; az aljas, ki nem tudott vigyázni szegény, jó férjem életére! — kiáltá Adél és elalélt.

Az inas csakugyan, mint egy örült, úgy viselkedett. Sirt. Visszavont mindent.

A bírák azonban mégis letartóztatták.

Utána felelték a kocsis.

Ennek összevissza volt törve az arca és épp úgy nézett ki, mint aki a nagy verekedésből jött éppen.

— Verjétek lácczra, — parancsolá a csendőrszázados. — Ez ölte meg gazdáját. No, gyilkos, most vallj! Miért követted el ezt a gyalázatos rablógyilkosságot?

— Ki meri ezt mondani? — felelé remegve és bizonytalanul a kocsis.

— Itt én vallatok. Nem te! Felelj! Őszinte vallomásod enyhítő körülményül lesz betudva.

— Ki látott engemet? — kérdé most már bátrabban a kocsis. Merje a szemembe mondani.

Az inas lesütött szemmel állott, mialatt a vadarezu kocsis bátrabban szembenézett bíráival.

— Én azon éjjel a lovaimmal voltam elfoglalva. Ki sem mozdultam az istállóból.

— Valaki látott, mikor a parkban bujdosnál.

Talán a nagyságos asszony mondta ezt. — mondá gúnyos nevetéssel a kocsis, reá vetve szemét az elalélt és a dívánra fektetett Adélra. — Én nem vagyok gavallér, hogy a parkban bujkáljak a nagysága ablakai alá. A nőcseléség az istálló felé lakik.

— Itt ne perorálj, hanem előre, kövesd a csendőröket. Majd a börtönben eszedbe jut, mit kerestél te akkor este a parkban.

— Állok elébe, — felelé hetykén a kocsis, mialatt a csendőrök elvezették az inassal egyetemben.

A csendőrszázados, meg a főszolgabíró pedig egymásra néztek, majd becsöngették Adél szobaleányát, hogy urnőjét vigye ki.

Mikor a szép, alélt asszonyt eltávolították, a szolgabíró így szólt:

— Ennek az asszonynak szeretője van.

— Világos, — szólt a csendőrszázados — és én irigylem azt a fickót.

— Eh, ne léhaskodjál most. Ha én valami bünt fedezek föl, a bűnös kutatásánál mindig azt keresem, kinek van ebből haszna?

— Nos, most a rablóknak volt hasznuk, mert elég pénzt raboltak el.

— Hát ha a szép asszony tüntette el a pénzt és az alkalmatlan férjét az a bizonyos ütötte agyon?

— Abszurdum! Mi szüksége lett volna rá? Hiszen az asszony éjjel kijárt hozzá a parkba. Már az övé volt.

— De hát ha az a bizonyos valami végzett földesur és az asszony gazdagságára vágott?

— No, hallod pajtás, — felelte a csendőrszázados — te egész Gaboriau-regényt látsz ez egyszerű rablóhistoriában. Én azt hiszem, az inas és a kocsis gyilkolták meg szegény Tulokot, mert tudták, hogy a postán megjött a gabona ára. A többi mese.

— De az Adél mély álma?

— Eh, hát csak nem árulhatja el, hol volt azalatt, míg a férjét lekaszabolták. Gavallérasasszony éppugy tagad ilyenkor, mint egy katonatiszt. Nekem is volt a fővárosban hadnagy-koromban egy hasonló esetem. Egy rendez-vous-ról a fiakeres részegen vitt bennünket a ligetbe. Elgázolt ittas fővel egy gyermekét és mi, már tudniillik én és „ő”, az én ideálmom, tanuul lettünk volna beidézve és én álnevet mondottam. No persze, hogy még „őt” is beidéztessem és kiszőljön a viszonyunk.

A ház szép asszonya sem fog egy szót sem vallani arról, hogy kivel találkozott a parkban és bár sejtí, hogy a rabló a házban ismerős, az ő rendez-vous-ja idejét használta föl a rablásra, mégis meg fog maradni amellet, hogy álomport vett be és aludott.

— Lehet, lehet. De én a rejtelmes szerető után fogok kutatni.

— Ostobaság lesz, barátom, mert a rablott pénz és ékszerek hamarabb nyomra fognak vezetni.

* * *

S eljött a végtárgyalás.

Az inas is, a kocsis is tagadtak. Hiába kutatták a csendőrök, a legkisebb nyomra sem bírtak akadni. A pénz, az ékszerek iz eltűntek, mint a földbeásott régiségek.

Az egyetlen tanu, Adél — akkor aludt, mikor az ő férjét meggyilkolták és hiába jegyezte meg gúnynyal a közbíró, hogy olyan mély álmat szeretne ő egyszer átaludni, Adél hidegen felelte reá:

„Vegyen be mákonyt“.

Hiába volt a csendőrök erélyes föllépése, a vallatás kínos alkalmazása, a két vádlott tagadott és föl kellett menteniök a bírának a két gyanúsított embert — bizonyítékok híjján.

Amde a főszolgabíró nem vesztette el kutatókedvét. Arnyékává szegődött az asszonynak. Levezését kikémlelte Szobaleányával befonta. Hetenként egyszer ott ebédelt a bánatos özvegnél; de semmit sem fedezett fel. A kastélyba senkisék járt, a szép asszony egy öreg néniét vette magához, aki örökösen beszélt s így öntudatlan naplója volt a napi eseménytelenségeknek.

Végre a gyászév lepergett és Adél levelette gyászruháját, hogy ismét igéző öltözékekben járjon.

Szóvalan komorsága is megszűnt.

Gyakran ellovagolt messze, messze, olykor csak az éhség kergette haza.

A főszolgabíró ekkor titokban követte. Csakhamar megtudta, hogy Adél egy ifju emberrel találkozik, ki két mértföldnyire lakik tőle.

A főbíró ismerte azt az ifju földbirtokost és mintegy véletlenül meglepte a szép asszonynyal való találkájukban.

— Jegyesem, — szólt bátran Adél.

— Gratulálok, — felelte a főbíró. De mióta?

— Régóta, — felelé szelesen az ifju ember.

— Nem ama gyilkosság éjjele óta? — kérdé maliciával a szolgabíró.

A két verembe esalt szerelmes hallgatva megdöbbsent, majd Adél, ki legelőbb nyerte vissza a hidegvérét, így felelt:

— Amaz éj óta — elváltunk. De szerettük egymást réges-régen.

— Tehát az álompor?

— Mese volt.

— Hm! Tudja-e, nagyságos asszonyom, hogy most már csaknem bizonyos, hogy az a két gazember ölte meg az urát, mert ők kilesték az ön gyakori távollétét?

— Tudom, — mondá remegve Adél — vagy sejtettem.

— És miért nem szólt? Miért vezette félre az igazságszolgáltatást?

— Mert a becsületes volt koczkán. Az én jó férjem már meg volt öve, még én is megöltem volna az ő tisztességét? Föl nem támaszthattam, hallgattam.

— És ha én most, mint főszolgabíró, fölújítom a pört, ha vádolni fogom, hogy tudta, sőt tán elősegítette a gyilkosságot? Mert érdekében állott megszabadulni a férjétől?

— Tegyen, amit akar. Én ma is azt vallanám, hogy aludtam, mert tényleg én nem tudtam volna ugy sem bebizonyítani, hogy ők ölték meg az én szegény, jó, becsületes férjemet.

Apróságok.

A legjobb mód.

Háziúr: Már megint elmúlt két hete, hogy magának fizetni kellett volna s még mindig tartozik a lakbérrel!

Lakos: Bocsánat, de a nagy drágaság, a csekély kereset mellett, lehetetlen volt eddig.

Háziúr: Ostoba beszéd. Ha nem tud lakbért fizetni, hát vegyen magának házat.

Az ördög csodálatos szarvai.

A felsőbb leányiskolában a szónoklattan tanára és Karolin közt némi hidegség észlelhető, egyidő óta. A tanár mindenképen s mindenhol üldözi. A multkor — zavarba akarván őt hozni — ezt kérdezte tőle:

— Miért vannak az ördögnek szarvai?

— Miért? . . . miért? akadozik Karolin. Hogy miért? Igaz is . . . csodálatos . . . mikor nem is nő.

Többet észszel, mint erővel.*

I. Ének.

Hajdanában, igen régen,
Történt egy heber községben,
Ami most
Hamarost,
Rozoga kis lantom,
Gyenge czérnahangon
Elzengedez néktek,
Hallgatódzó fülek!
Hol volt, hol nem volt,
De valahol mégis volt,
Volt egy zsidó község;
Mint templom egere,
Olyan földhöz ragadt

Szegény volt itt a nép.
Adót fizetni a jámborok
Nem tudtak, vagy — nem akartak,
Elég az hozzá, hogy nem fizettek.
Hozának tehát
A községtanácsban
Elmés előljárók
Ily határozatot:
„Hogy amint
Közelint
Péntek alkonyatja,
Minden jámbor zsidó
A kulacsot kapja.

Kapja és megtölti
Hegynek bő levével,
És így viszi majd el
Isten háza elé,
S az odakészített
Hordóba befelé
Lóditja az italt
Szombat este, aztán
Az italt jó Náthán,
A templom szolgálja,
Közeli koresmába'
Pénzzé változtatja.“

II. Ének.

Történt pediglen egy péntek este,
Hogy Mózsi zsidó a
Mutatóujját a
Homlokára tette.
Mit pedig csak oly esetben tett,
Ha gondolt valami nagy bölcset.
Ravaszul mosolygott
Deres bajsza alatt,

S kezeit dörzsölte.
Mert hej! oda-ide!
Mert hej! ide oda!
Remek volt eszméje.
Nyelvéről tehát
Jó Mózsi gazdának
Folytanak, görögtek,
Gurítottak, peregték.

Ilyenforma szavak:
„Régi dolog, hogy az ész
Többre képes az erőnél“,
Aján leng kaján mosolygás.
S nosza menten, nagy sebtiben
Megtölti a kulacsot. Azt hiszed, hogy
Hegy levével? Oh nem,
Csak . . . kútrízzel.

III. Ének.

Ugyanekkor a szomszédba'
Jámbor Benjámin gazda
Ily szókra fakada:
Egy fecske nem csinál nyarat,
Ez bizonyos,
De egy „kulacs“ víz egy hordó bort
Szinte nem változtat vízzé.
Ez a logika egyenes
Bizonygatni felesleges.
Ergó Morgó!
Vigyorgó
Képpel jámbor Béni,
A kulacsot veszi
S nem Tokajnak hő levével,
Hanem biz' csak friss kútrízzel
Telisteli önti.

A dolgot.
És sóbálványnyá
Azért sem,
Truccra sem
Változott.
„Halljad, Izráel!“
— Így kiálta —
„Halljad Izráel!
Átok rája,
Átok a gazra,
Miljom átok!
Aki ezen rüt
Összeesküvésben
Gyalázatosan,
Alattomosan
Közrejátzott.
Oh, átok a gazra,
Miljom átok!“
Szalad mostan böszén,
Mint felzaklatott
Vad, mely sebet kapott,
Szalad a rabbihoz,
Aki pedig, úgy beszél,
Igen jámbor férfi,
Igen okos ember,
Jártassággal bíró,
Igen ravasz bíró,
Maga elé hívja
Izráel híveit
És így szólt hozzájuk:
„Istennek anygala
Megjelent álomban'
És megsúgta nekem,

Megsúgta úgy bizony,
Ki volt közületek,
Ki volt a gaz kópé,
Kinek az egy kulacs,
Egy kulacs vizétől
Bor változott vízzé.
Hej az a jó firma
Rögtön előlépjen,
S a földig hajolva
Bocsánatot kérjen,
Különben az Isten,
Izráel Istene,
Hatalmas Jehova
Halállal, halállal,
Kegyetlen villámmal
A gazot lesújtja!“

* * *

S im'! — valamennyien
A földre borúlnak,
Roppant szeggyenükben
Irnak, pirúlnak,
Dicső rabbi Lázár
Kegyetlen osztogat
Bünbánó zsidónak.

* * *

Ezután sohasem
Okoskodtak a hívek,
Hanem a tettet örzi e mondás
E mondás, mely sohasem enyész el:
„Többet észszel, mint erővel.“

Kemény Gábor.

* Felső-magyarországi utazásomban, az újfehértói rabbi mesélte, hogy még az ő gyermekkorában, ahol ő lakott, szesz-italokban fizették be a zsidók a községi adót.

MÁRIA NEVENAPJÁN.

Elbeszélés.

Írta: KARCZFALVI.

Szép reggeli nap virradt Anna Mária-napra (július 26) egy kis felvidéki városkában, mely a pompás és regényes táju csorbai tó mellett fekszik. Kis csónakban ültem és a tiszta aczellék viz felülete csilámlott, ragyogott. Pompás nyári reggel volt; a levegő se rezdült meg, a nap forrón sütött s a láthatáron egy felhő se lebbent, csak a tó felszínén emelkedtek fel a meleg párák. A tavat óriási sziklatömbök vették körül, égignyuló csucsokkal.

A csorbai tó környéke fenséges és magasztos. Látára önként leborul az ember, hogy imádja Istent. A csend ünnepélyes és néma, melyet még jobban kiemel a szép hegykoszorú. A bájos tó hullámos felületét nem hatják gőzhajó kerekei, hanem kis csónakok; hatalmas szállodák se emelkednek a parton, hanem a sziklák magaslatain sasütötte fészket s a szorgalmas vadász nem egy szarvast vagy őzet ejthet el fegyverével.

Csónakkal a tóoldal mellett levő vizesés előtt kötöttem ki, hol mély szakadékok nyíltak s fenyvek, ciprusok hajoltak feje fölé. A vizeséstől mintegy 8—9 méternyi egy fiatal nő evezett. A csónakban fürtösfejű szép kis fiucska ült, mintegy 3—4 éves s ezüstcsengésű hangja mint bájos zene hangzott s apró kezeivel lóhereleveleket és virágokat szórt a víz tükrébe.

Az anyja 26 éves lehetett, ifju rózsás arcza az élettől duzzadt s a hegyi levegőtől üde színt öltött. Nem az a sápadt halvány arcz, mely a városiakat jellemzi. A természet a legjobb gyógyszerész, mert erős levegőjével az arczokra, rózsát varázsol.

A fiatal nő szépen volt öltözve, nyakán gyöngyszemekkel kirakott láncz volt, melyről ezüst-medallion csüngött le. A nő ünnepi ruhában volt, sőt haja is ünnepies fodrokba volt felfésülve. Fején csinos koszoru ékeskedett, jeléül annak, hogy ma Mária napja van és ünnepet kell ülni.

— Hozott Isten! — kiáltott felém, midőn könnyű csónakom az ő nehéz csónakját elérte, s e perczben bevonta evezőjét és egy szikla mellett kikötött.

— Csak nem áll meg itt? — kérdém, mert nem hittem, hogy a zúgó vizesés hullámverései mellett nyugodtan megmaradhasson; aztán attól tartottam, hogy egy hullámlökés felborítja a csónakot és akkor a gyermeknek vége, mert itt a forgatag nagy volt és a víz mély, hideg.

— Nem, — folytató a fiatal asszony komolyan, — e helyen minden évben Mária-napján kikötök, s addig mindig meg fogom tenni, míg Isten egészséget ad nekem.

E szavakkal a közelből egy nagy, zöldvirágos koszorut hozott elő, melyet a sziklába illesztett Mária-képre akasztott. A képet csak most vettem észre, mely mintegy négy lábnyira emelkedett a víz tükrétől.

Nem régi festmény lehetett, mert a festék még nem kopott le nagyon.

— Ez szép, — mondám, — ez istenfélésre és jámborságra mutat, s itt az elhagyott sziklatömbben e szép tett nem marad Isten részéről hála és elismerés nélkül. S még inkább dicsérendő öntől, hogy az Istennek szent anyjának az ég királynőjét ékíti fel virágokkal.

— Igen, uram, — jegyzé meg az asszony, — az úgy van; de ez a kép jelentőséggel bír s ha nem is értékes, de becses, s míg élek, mindig disziteni fogom.

Midőn a koszorut ráigazította az asszony, letérdelt, összetette kezeit és rövid imát mondott, a kis fiu is imára kulcsolt kézzel térdelt mellette és mondá az anyja neki:

„Gondolj ránk, oh szűz Mária, még sohase hagytad el azokat, kik hozzád folyamodtak a szükségben!”

Levettem önkéntelenül kalapomat és áhitattal szemléltem e jelenetet. A nő egész lénye oly szerény és egyszerű volt, távol minden alakoskodástól, úgy, hogy könnyekig megindított. Ritkán hatott meg úgy egy jelenet, mint ez. Fejünk felett az azurkék égbolt ragyogott, alattunk a mélységes víz; a magas sziklafal képezte az oltárt a művészes Mária-képpel, s e hatalmas szikladombok tetején köhalmazok emelkedtek. És e hatalmas környezetben egyszerű, jámborlelkű nő térdelt, gyermekével oldalán, az Ég királynője képe előtt, hálát adva neki életéért s segélyért esdve a jövőre. E pillanatot soha életemben el nem feledem.

Az asszony ismét visszament csónakjához, kezébe vette az evezőt és erős evezősapások után megindult. A nő szemében könnyesepp rezgett. Követtem.

— Szabad-e — kérdém kíváncsiság nélkül — kérdezniem, mily történet fűződik e Mária-képhez?

— Ha önt érdeklí, — mondá az asszony — szívesen elmondom. Ott túlnan a malomban — van a háztartásom, jöjjön oda egy félórára, ott elmondom. Ma úgy is vasárnap van.

A tulsó oldalra eveztünk csónakunkkal, s a történetet, melyet hallottam, elmondom önöknek, szíves olvasóim.

A télizölddel körülfutott molnárházban szomorú élet uralkodott. Az anya folyton sóhajtott, az apa, ki hónapokig súlyos betegen feküdt ágyában, a nagy fájdalomtól erőtlennül hullottak le kezei, s a kékszemű, szép huszéves leánynak, Ilonának, keserves könnyhullatása elárulta, hogy itt nagy a baj. Az apának hosszú betegsége a családot nagy nyomorba döntötte és a megtakarított filléreket mind felemészttette. Egy uzorástól vettek pénzt, azonban a váltó július 24-én esedékesé vált.

Honnan vegyék a pénzt? A molnár minden könyörgése eredménytelen maradt, mert a keményszívű uzorás nem akarta a váltót meghosszabbítani, el akarta venni egyetlen vagyonukat, a kis viskót. Mitevők legyenek? A molnár beteg volt, pénzt nem kereshetett. Nem volt mentés!

Július 26-ika volt, Mária napja s Ilona korán reggel a templomba ment imádkozni s az Ég királynőjét kérte, hogy szüleit mentse meg.

Midőn a templomot elhagyta, a faluba egy idegen lépett, ki látszólag finom volt, halványarczu és hosszú szakállu, s mondá — szeretnék a tavon csónakázni, meg tudná-e mondani, hogy kitől kaphatok csónakot?

— Isten hozta! — mondá Ilona, a csónakot tőlünk megkaphatja, hivom az apámat, ő evez, én pedig kormányozok.

Ilona a magas férfi mellett haladt, ki azonban komoly volt; bementek a lakásba és aztán kicsónakáztak a tavon.

Nagy hullámverés volt, a molnár tartotta az evezőt, Ilona a kormányrudat és a hallgatag vendég merően bámult a széltől felkorbácsolt tóra. Nem volt valami kellemes utazás, mert a hajósok vig danája nem hangzott fel, mint hajdan, mikor idegeneket

kalauzoltak. A molnár és leánya szívét elfoglalta a fájdalom és keserűség, nem volt kedvük énekelni, s különben is az idegen halvány arcza nem keltett valami derült hangulatot. Egy szót se váltottak, mély-séges csend honolt a csónakban. Csak egy körülmény keltett némi derültséget. Ugyanis a parton egy halász halat fogott, de oly ügyetlenül, hogy a nagy hal elszakította a kötelet és visszapotyogott. Az idegen halkán fölnevetett és keserűen mormogá:

— Ime, küzdelem a létért.

Aztán néhány perc múlva kérdezé:

— Mély a tó?

— Nem mindenütt, uram, viszonzá a molnár. Háromszáz-négyszáz, — néhol hatszáz láb mély.

— Hol a legmélyebb?

— Ott a túloldalon, a sziklafal mellett.

— Evezzen oda.

Ilona odairányzá a kormányt, és a csónak a kijelölt irányba siklott tova, mély sóhaj tört elő az apa kebléből.

— Miért sóhajt? — kérde az idegen rideg hangon, bántja valami?

— Ah, uram, — nem érdemes említésre s oly gazdag, boldog embert, mint ön, nem is fogja érdekelni. Beteg voltam, adósságot kellett csinálnom, hogy éhen ne haljunk — holnap jár le a váltóm és kiűznek házamból, mert fizetni nem tudok. — A molnár egy könnyet nyomott szét érdes kezeivel.

Az idegen vállat vont.

— Hát ezért a rongy pénzért oly boldogtalan? — kérde — csak nagyobb boldogtalanság ne legyen, mint akinek nincs pénze.

— Mondtam, hogy gazdag ember ezt nem érzi.

Az idegen hallgatott és mereven bámult a tó csillogó tükrére. Előtte a kolosszális sziklafal emelkedett tetején a magas havasokkal.

— Evezzen ide! — mondá — és óráját, pénztárczáját az ülésre tette.

— Hajós, ez az öné, ha meghaltam.

— Meghal? . . . Csak nem akar? . . .

— Igen, meghalok — és senkise akadályozhat meg benne.

Szavai tompán hangzottak és félelmes szigorral. Ilona kétségbeesetten tekintett atyjára.

— Van önnek Istene, hite? — kérde a leány.

Az idegen a leányhoz közeledett.

— Nincs hitem? Volt idő egyszer . . .

— Tudja meg, uram, hogy Isten ítélőszéke előtt áll és az öngyilkosoknak Isten meg nem bocsát?

A férfiú hideg vonásain egy mosoly czikázott végig.

— Higyje a hitét, — nekem már késő.

A leány keblét félelmes borzongás futotta át és önkéntelenül odakormányozta a csónakot. Megálló-, vagy kikötőhely e részen nem volt.

— Leány, — szólt az idegen, az az öntudat, hogy élete csak néhány perc még, a megrémült hajósokat még jobban megfélemlítette. — Én egykor vallásos, hitbuzgó ember valék; anyámnak a halálos ágyán megfogadtam, hogy mindennap egy imádságot küldök lelki-üdvéért és eskümet megtartottam egész mostanig, talán szokásból.

— Ez szép öntől, — mondá a molnár — és Isten azt megjutalmazza.

— Isten? Nincs Isten! — kiáltá vadul az idegen, egy ugrás és a tó hullámai összecsaptak feje fölött. Az örvény elsodorta. Ilona kétségbeesetten siklott fel s a boldogtalan embert keresték szemei, de hiába, eltűnt.

— A part felé kormányozz, ott kikötünk.

A molnár evezett, aztán levetette a kabátját és a vízbe ugrott.

— Atyám! — kiáltá a leány. Néhány borzasztó pillanat, aztán egy fej jelent meg a víz felszínén, aztán egy másik fej.

A molnár erősen uszott a jobbkezeivel, balkezeiben nehéz terhet czipelt, — az idegent.

Ilona a parthoz ért és atyját kiemelni segíté a vízből.

— Vigyázz, gyermekem, kössünk ki.

A molnár lábai talajt értek és kimászott terhével a partra s az ájult, alélt idegent a csónakba fektette.

— Szaladj haza, Ilona, mert a víz jéghideg.

Az idegent a molnár dörzsölte, mire kinyitotta szemeit és visszatért az eszmélete. Zavartan tekintett körül, de mitse szólt. Akarat- és erőnélkülinek látszott, s a molnár karjaira támaszkodva, gépiesen követte őt.

Órák multak el. Az idegen a molnár ünneplőruhájában ült a kis malomszobában. A saját ruhái a kertben függtek, hogy száradjanak. Ilona halkán lépett be, hogy megnézze, miként érzi magát az idegen, ki véletlenül vendégük lön ma.

— Jobban érzi magát, uram? Jót tett az alvás?

Az idegen bólintott a fejével.

— Jobb lett volna, ha halott volnék, — mormogá.

— Négy órája annak — ah borzasztó!

— Ha nem történt úgy, jó így is, megbűnhődtem érte.

— Tudja-e uram, hogy az Ég Ura miért mentette meg?

— Nos, talán ön tudja?

— Igen. Mert meghalt anyjéért imádkozott naponta és esküjét megtartotta. A boldogságos szűz — ma van a nevenapja — küldött önnek segítséget.

Az idegen mereven bámult a padlóra, megsimította halvány homlokát és könnyei hullottak szeméből. Nagy változás ment végbe bensejében, s küzdeni látszott önmagával. Aztán mondá:

— A halál szemem előtt lebegett — borzalmas pillanat volt, érzékeim eltompultak . . . Az Isten nem akarta, hogy elveszek a multért — megmentett.

Ilona könnyek közt mosolygott és hálátelt pillantást vetett a Mária-képre, mely halvány rájában függött a falon.

— Hol van atyja, ki életemet megmentette.

— Ágyba feküdt, mert hideglelést kapott. Meg volt izzadva az evezéstől, s a hideg víz megártott neki, de elmulik majd.

— Ez fáj nekem, hogy jó atyja én miattam beteg lett. Megjutalmazom önfeláldozását méltóan.

— Nem kérünk semmi pénzt, uram, amit apám tett, a legszegényebbek is tette volna, ő keresztényi kötelességből tette.

— Derék ember! De mégis én segíteni akarok rajta. Atyja egy váltóról tett említést, mely holnap lejár?

— Igen, de . . .

— Semmi „de“ — nevezze meg az uzorást, ki a pénzét adta és aztán itt az óram és pénztárczám, mely a széken fekszik, hisz ezt odajándékoztam.

— Ez sok, uram!

— Sok!? A férfiú keserűen kacagott fel. A halott kacagott fel. A halott ékszere. Az órát atyja emlékül viselje s a pénzt a betegség fedezésére fordítsa. És az órát és pénztárczát, mely csillogott az arany- és ezüstpénzekből, az asztalra tette.

MÁRIA NEVENAPJÁN.

Elbeszélés.

Irtta: KARCZFALVI.

Szép reggeli nap virradt Anna Mária-napra (július 26) egy kis felvidéki városkában, mely a pompás és regényes táju csorbai tó mellett fekszik. Kis csónakban ültem és a tiszta aczélkék viz felülete csilámlott, ragyogott. Pompás nyári reggel volt; a levegő se rezdült meg, a nap forrón sütött s a láthatáron egy felhő se lebbent, csak a tó felszínén emelkedtek fel a meleg párák. A tavat óriási sziklatömbök vették körül, égignyuló csucsokkal.

A csorbai tó környéke fenséges és magasztos. Látára önként leborul az ember, hogy imádja Istent. A csend ünnepélyes és néma, melyet még jobban kiemel a szép hegykoszorú. A bájos tó hullámos felületét nem hatják gőzhajó kerekerei, hanem kis csónakok; hatalmas szállodák se emelkednek a parton, hanem a sziklák magaslatain sasütötte fészket s a szorgalmas vadász nem egy szarvast vagy őzet ejthet el fegyverével.

Csónakommal a tóoldal mellett levő vizesés előtt kötöttem ki, hol mély szakadékok nyíltak s fenyvek, ciprusok hajoltak feje fölé. A vizeséstől mintegy 8—9 méternyi egy fiatal nő evezett. A csónakban fürtösféjű szép kis fiúcska ült, mintegy 3—4 éves s ezüstcsengésű hangja mint bájos zene hangzott s apró kezeivel lóhereleveleket és virágokat szórt a víz tükrébe.

Az anyja 26 éves lehetett, ifju rózsás arcza az élettől duzzadt s a hegyi levegőtől üde szint öltött. Nem az a sápadt halvány arcz, mely a városiakat jellemzi. A természet a legjobb gyógyszerész, mert erős levegőjével az arczokra, rózsát varázsol.

A fiatal nő szépen volt öltözve, nyakán gyöngyszemekkel kirakott láncz volt, melyről ezüstmedaillon csüngött le. A nő ünnepi ruhában volt, sőt haja is ünnepies fodrokba volt felfésülve. Fején csinos koszoru ékeskedett, jeléül annak, hogy ma Mária napja van és ünnepet kell ülni.

— Hozott Isten! — kiáltott felém, midőn könnyű csónakom az ő nehéz csónakját elérte, s e perczen bevonta evezőjét és egy szikla mellett kikötött.

— Csak nem áll meg itt? — kérdém, mert nem hittem, hogy a zúgó vizesés hullámverései mellett nyugodtan megmaradhasson; aztán attól tartottam, hogy egy hullámlökés felborítja a csónakot és akkor a gyermeknek vége, mert itt a forgatag nagy volt és a víz mély, hideg.

— Nem, — folytatá a fiatal asszony komolyan, — e helyen minden évben Mária-napján kikötök, s addig mindig meg fogom tenni, míg Isten egészséget ad nekem.

E szavakkal a közelből egy nagy, zöldvirágos koszorut hozott elő, melyet a sziklába illesztett Mária-képre akasztott. A képet csak most vettem észre, mely mintegy négy lábnyira emelkedett a víz tükrétől.

Nem régi festmény lehetett, mert a festék még nem kopott le nagyon.

— Ez szép, — mondám, — ez istenfélésre és jámborságra mutat, s itt az elhagyott sziklatömegben e szép tett nem marad Isten részéről hála és elismerés nélkül. S még inkább dicsérendő öntől, hogy az Istennek szent anyjának az ég királynőjét ékíti fel virágokkal.

— Igen, uram, — jegyzé meg az asszony, — az úgy van; de ez a kép jelentőséggel bír s ha nem is értékes, de becses, s míg élek, mindig disziteni fogom.

Midőn a koszorut ráigazitotta az asszony, letérdelt, összetette kezeit és rövid imát mondott, a kis fiú is imára kulcsolt kézzel térdelt mellette és mondá az anyja neki:

„Gondolj ránk, oh szűz Mária, még sohase hagytad el azokat, kik hozzád folyamodtak a szükségben!”

Levettem önkéntelenül kalapomat és áhitattal szemléltem e jelenetet. A nő egész lénye oly szerény és egyszerű volt, távol minden alakoskodástól, úgy, hogy könnyekig megindított. Ritkán hatott meg úgy egy jelenet, mint ez. Fejünk felett az azurkék égbolt ragyogott, alattunk a mélységes víz; a magas sziklafal képezte az oltárt a művészi Mária-képpel, s e hatalmas szikladombok tetején köhalmazok emelkedtek. És e hatalmas környezetben egyszerű, jámborlelkű nő térdelt, gyermekével oldalán, az Ég királynője képe előtt, hálát adva neki életéért s segélyért esdve a jövőre. E pillanatot soha életemben el nem feledem.

Az asszony ismét visszament csónakjához, kezébe vette az evezőt és erős evezőcsapások után megindult. A nő szemében könnycsepp rezgett. Követtem.

— Szabad-e — kérdém kíváncsiság nélkül — kérdezni, mily történet fűződik e Mária-képhez?

— Ha önt érdekli, — mondá az asszony — szívesen elmondom. Ott túlnan a malomban — van a háztartásom, jöjjön oda egy félóra, ott elmondom. Ma úgy is vasárnap van.

A tulsó oldalra eveztünk csónakunkkal, s a történetet, melyet hallottam, elmondom önöknek, szíves olvasóim.

A télizölddel körülfutott molnárházban szomorú élet uralkodott. Az anya folyton sóhajtott, az apa, ki hónapokig súlyos betegen feküdt ágyában, a nagy fájdalomtól erőtlően hullottak le kezei, s a kékszemű, szép huszéves leánynak, Ilonának, keserves könnyhullatása elárulta, hogy itt nagy a baj. Az apának hosszú betegsége a családot nagy nyomorba döntötte és a megtakarított filléreket mind felemésztette. Egy uzorástól vettek pénzt, azonban a váltó július 24-én esedéksé vált.

Honnan vegyék a pénzt? A molnár minden könyörgése eredménytelen maradt, mert a keményszívű uzorás nem akarta a váltót meghosszabbítani, el akarta venni egyetlen vagyonukat, a kis viskót. Mitevők legyenek? A molnár beteg volt, pénzt nem kereshetett. Nem volt mentség!

Július 26-ika volt, Mária napja s Ilona korán reggel a templomba ment imádkozni s az Ég királynőjét kérte, hogy szüleit mentse meg.

Midőn a templomot elhagyta, a faluba egy idegen lépett, ki látszólag finom volt, halványarczu és hosszú szakállu, s mondá — szeretnék a tavon csónakázni, meg tudná-e mondani, hogy kitől kaphatok csónakot?

— Isten hozta! — mondá Ilona, a csónakot tőlünk megkaphatja, hívom az apámat, ő evez, én pedig kormányozok.

Ilona a magas férfiu mellett haladt, ki azonban komoly volt; bementek a lakásba és aztán kicsónakáltak a tavon.

Nagy hullámverés volt, a molnár tartotta az evezőt, Ilona a kormányrudat és a hallgatag vendég merően bámult a széltől felkorbácsolt tóra. Nem volt valami kellemes utazás, mert a hajósok vig danája nem hangzott fel, mint hajdan, mikor idegeneket

kalauzoltak. A molnár és leánya szívét elfoglalta a fájdalom és keserűség, nem volt kedvük énekelni, s különben is az idegen halvány arcza nem kellett valami derült hangulatot. Egy szót se váltottak, mély-séges csend honolt a csónakban. Csak egy körülmény keltett némi derültséget. Ugyanis a parton egy halász halat fogott, de oly ügyetlenül, hogy a nagy hal elszakította a kötelet és visszapotyogott. Az idegen halkan fölnevetett és keserűen mormogá:

— Ime, küzdelem a létért.

Aztán néhány percz múlva kérdezé:

— Mély a tó?

— Nem mindenütt, uram, viszonzá a molnár. Háromszáz-négyszáz, — néhol hatszáz láb mély.

— Hol a legmélyebb?

— Ott a túloldalon, a sziklafal mellett.

— Evezzen oda.

Ilona odairányzá a kormányt, és a csónak a kijelölt irányba siklott tova, mély sóhaj tört elő az apa kebléből.

— Miért sóhajt? — kérdé az idegen rideg hangon, bántja valami?

— Ah, uram, — nem érdemes említésre s oly gazdag, boldog embert, mint ön, nem is fogja érdekelni. Beteg voltam, adósságot kellett csinálnom, hogy éhen ne haljunk — holnap jár le a váltóm és kiűznek házamból, mert fizetni nem tudok. — A molnár egy könnyet nyomott szét érdes kezeivel.

Az idegen vállat vont.

— Hát ezért a rongy pénzért oly boldogtalan? — kérdé — csak nagyobb boldogtalanság ne legyen, mint akinek nincs pénze.

— Mondtam, hogy gazdag ember ezt nem érzi.

Az idegen hallgatott és mereven bámult a tó csillogó tükrére. Előtte a kolosszális sziklafal emelkedett tetején a magas havasokkal.

— Evezzen ide! — mondá — és óráját, pénztárczáját az ülésre tette.

— Hajós, ez az öné, ha meghaltam.

— Meghal? . . . Csak nem akar? . . .

— Igen, meghalok — és senkise akadályozhat meg benne.

Szavai tompán hangzottak és félelmes szigorral. Ilona kétségbeesetten tekintett atyjára.

— Van önnek Istene, hite? — kérdé a leány.

Az idegen a leányhoz közeledett.

— Nincs hitem? Volt idő egyszer . . .

— Tudja meg, uram, hogy Isten ítélőszéke előtt áll és az öngyilkosoknak Isten meg nem bocsát?

A férfiú hideg vonásain egy mosoly czikázott végig.

— Higyje a hitét, — nekem már késő.

A leány keblét félelmes borzongás futotta át és önkéntelenül odakormányozta a csónakot. Megálló-, vagy kikötőhely e részen nem volt.

— Leány, — szól az idegen, az az öntudat, hogy élete csak néhány percz még, a megrémült hajósokat még jobban megfélemlítette. — Én egykor vallásos, hitbuzgó ember valék; anyámnak a halálos ágyán megfogadtam, hogy mindennap egy imádságot küldök lelki-üdvéért és eskümet megtartottam egész mostanig, talán szokásból.

— Ez szép öntől, — mondá a molnár — és Isten azt megjutalmazza.

— Isten? Nincs Isten! — kiáltá vadul az idegen, egy ugrás és a tó hullámai összecsaptak feje fölött. Az örvény elsodorta. Ilona kétségbeesetten sikoltott fel s a boldogtalan embert keresték szemei, de hiába, eltűnt.

— A part felé kormányozz, ott kikötünk.

A molnár evezett, aztán levetette a kabátját és a vízbe ugrott.

— Atyám! — kiáltá a leány. Néhány borzasztó pillanat, aztán egy fej jelent meg a víz felszínén, aztán egy másik fej.

A molnár erősen uszott a jobbkezeivel, balkezeiben nehéz terhet czipelt, — az idegent.

Ilona a parthoz ért és atyját kiemelni segíté a vízből.

— Vigyázz, gyermekem, kössünk ki.

A molnár lábai talajt értek és kimászott terhével a partra s az ájult, alélt idegent a csónakba fektette.

— Szaladj haza, Ilona, mert a víz jég hideg.

Az idegent a molnár dörzsölte, mire kinyitotta szemeit és visszatért az eszmélete. Zavartan tekintett körül, de mitse szólt. Akarat- és erőnélkülnek látszott, s a molnár karjaira támaszkodva, gépiesen követte őt.

Órák multak el. Az idegen a molnár ünneplőruhájában ült a kis malomszobában. A saját ruhái a kertben függtek, hogy száradjanak. Ilona halkan lépett be, hogy megnézzé, miként érzi magát az idegen, ki véletlenül vendégük lön ma.

— Jobban érzi magát, uram? Jót tett az alvás?

Az idegen bólintott a fejével.

— Jobb lett volna, ha halott volnék, — mormogá.

— Négy órája annak — ah borzasztó!

— Ha nem történt úgy, jó így is, megbűnhődtem érte.

— Tudja-e uram, hogy az Ég Ura miért mentette meg?

— Nos, talán ön tudja?

— Igen. Mert meghalt anyjáért imádkozott naponta és esküjét megtartotta. A boldogságos szűz — ma van a nevenapja — küldött önnek segítséget.

Az idegen mereven bámult a padlóra, megsimította halvány homlokát és könnyei hullottak szeméből. Nagy változás ment végbe bensejében, s küzdeni látszott önmagával. Aztán mondá:

— A halál szemem előtt lebegett — borzalmas pillanat volt, érzéseim eltompultak . . . Az Isten nem akarta, hogy elveszek a multért — megmentett.

Ilona könnyek közt mosolygott és hálátelt pillanást vetett a Mária-képre, mely halvány rámában függött a falon.

— Hol van atyja, ki életemet megmentette.

— Ágyba feküdt, mert hideglelést kapott. Meg volt izzadva az evezéstől, s a hideg víz megártott neki, de elmulik majd.

— Ez fáj nekem, hogy jó atyja én miattam beteg lett. Megjutalmazom önfeláldozását méltóan.

— Nem kérünk semmi pénzt, uram, amit apám tett, a legszegényebbnek is tette volna, ő keresztényi kötelességből tette.

— Derék ember! De mégis én segíteni akarok rajta. Atyja egy váltóról tett említést, mely holnap lejár?

— Igen, de . . .

— Semmi „de” — nevezze meg az uzorást, ki a pénzt adta és aztán itt az óram és pénztárczám, mely a széken fekszik, hisz ezt odaajándékoztam.

— Ez sok, uram!

— Sok!? A férfiú keserűen kacagott fel. A halott kacagott fel. A halott ékszere. Az órát atyja emlékül viselje s a pénzt a betegség fedezésére fordítsa. És az órát és pénztárczát, mely csillogott az arany- és ezüstpénzekből, az asztalra tette.

—*— Seta az erdőben. —*—

— Ön megmentőnk! — zokogá Iona örömkönnyek közt, Istennek szent anyja küldé önt.

— Ellenkezőleg! Ön és atyja voltak megmentőim s kettős okból: nemcsak a haláltól menekültem meg, hanem Istenbe vetett reményem és hitem újból visszatért.

Este elvált az idegen és élete megmentőjének melegen megrázta kezét s eltávozott a faluból. A váltó lejárt, de kifizették. Egy héttel később pedig egy levél érkezett Budapestről a következő tartalommal:

„Önök és övéinek még egyszer forró köszönet megmentésemért. A szomorú napon, július 26-án visszanyertem hitemet és lelkem nyíjszületett; hiszem Istent és a vallást. Iona leánya szavai visszatérték:

A RÓKANYÚL.

(Humoreszk.)

Irta BEÖTHY IMRE

Együtt voltak a Nymródok, folyt a vig társalgás, az anekdotálás kifogyhatatlanul. Egyik a másikat akarta túllieizítani nagy mondás, nem nagy tettekkel! Ilyenkor aztán megessett, hogy elvettek egyet a komániából és azt azután szóltak-szapulták istenigazában, hogy csak úgy füstölt bele! Különösen a két „jóbarát”, — már ahogy őket nevezték, — *Castor* és *Pollux*, győzte a vastagabbnál-vastagabb, néha tulságbamenő tréfákat egymás között.

Castor nagy, erős, vállas ember volt, lehetett úgy százötven kiló, tele holdvilágképű öreg ur, kinek soha életében borotva nem volt az arczán, azért mégis olyan csupaszképű volt, mint akár-

Halvásár Hollandiában.

szívembe a hit iránti szeretetemet és boldog vagyok! mint egy gyermek! Mellékelve küldök egy kis pénzt. A sziklafalba a szerencsétlenség színhelye mellett, helyezzen egy Mária-képet s kérem kedves leányát Ilonát, hogy minden évben július 26-án, az Istenanya nevenapján imádkozzék és koszorúzza meg a képet. Ezért küldök egy ezresbankjegyet. Nem kell kutatniok nevem után, hogy ki vagyok, hanem imádkozzatok értem és gondoljatok az idegenre, ki a csorbai tóban kettős haláltól menekült meg.”

... Ez volt a Mária-kép története, melyet nekem a fiatal asszony elbeszélt. Szülei néhány év óta meghaltak, Iona pedig egy szorgalmas falusi iparos neje lett. Minden Mária-napon feldiszíti és megkoszorúzza a sziklafalba helyezett képet és imádkozik jöltevéjeért.

melyik ma borotvált komikus. Pollux pedig egy vékony, nyurga, kis emberke, megyei aljegyző volt, valóságos ellentéte Castornak. Hosszu, arasznyi, tömött bajusza úgy állt kétfelé, mint egy bika két sarva. Szakálla meg éppen a mellére lógott. Az igaz, hogy gondját is viselte, mert minden fontosabb beszéd közt kefélt, fésülte, akáresak valami kis leányka az ő kedvencz babáját.

Hát ez a két alak most is egymás rovására mondott nagyokat!

— Lám, a Castor nem is dicsekedik a tegnapi dicsőséggel, pedig hát — s nagyot hunyorít a Nymródok felé, — volna ám, mivel, ugy-e, Zsiga bátyám!

Castor arczát elfutja a pillanatnyi harag, de hát haragudni nem szabad, és megint csak olyan vig kaczagást visz véghez, hogy a többiek alig bírták szólásra.

— Ugyan, mondja már, Zsiga bátyám, mondja már, mi volt, hogy volt?

— No, semmi, semmi, hát mi lett volna? Özbakot löttem;

— Azt, özbakot, ott a kukoriczásban, — vigyorgott Pollux

szegény, hogy bőgött, hát még az a szegény juhászgyerek! No, de megtérült a kára. Zsiga bátyám öt pengőt adott, csak hogy hallgasson a Pista gyerek!

— A Pista gyerek? Hát az miért sirt, az övé volt az őzbak? — kérdik a kíváncsi Nymródok.

— A gazdájáé volt, ugy-e, Zsiga bátyám? A Csorba Mihály béresgazdájáé.

Castor csak köhécsel, csak készülődik, hogy elmegy, de a sok jóbarát nem engedte, míg aztán ki nem sült a dolog, hogy Zsiga bátyám a Csorba Mihály murczos csacsiját nézte őzbaknak, hogy azért kellett öt pengőt leszárnai Csorba Mihály béresgazdának, mert oldalba puffantotta a szegény állatot.

Hanem azért most se haragudott Castor Polluxra, de hogy haragudott, hisz olyan jóbarátok voltak ők, hogy „no!”

Már hazafelé kászolódott a víg társaság, az őzbak históriáját elnyomta sok, más vidám adoma, de Zsiga bátyám magában rettenetes boszút forralt a kis megyei aljegyző, Pollux ellen.

— Várj csak, várj! Majd visszaadom én neked a tromfot! Vissza ám!

És mult az idő, folyt a vadászat.

Egyszer Zsiga bátyám valami csendőrlovak árverésén gyönyörű, hófehér paripát vett százhusz forintért. Nagyon szemetszűrt ez a megyei kis aljegyzőnek, Polluxnak, aki rettenetesen alkudott is Zsiga bátyámmal, hogy ad érte kétszáz forintot, csak adja át, mert az ő feleségének megígérte! S hogy milyen gyönyörűen illenek az ő egyfogatosába az a szép, fehér paripa!

Zsiga bátyám nem mondta, hogy odaadja, de azt se mondta, hogy nem adja, csak félig-meddig biztatta, hogy majd meglátja.

Egyszer Zsiga bátyámnak születésnapját ünnepelték, hát persze meghívták a sok jó ismerőst, köztük természetesen a megyei aljegyzőt, Polluxot is.

Szép nyári est volt.

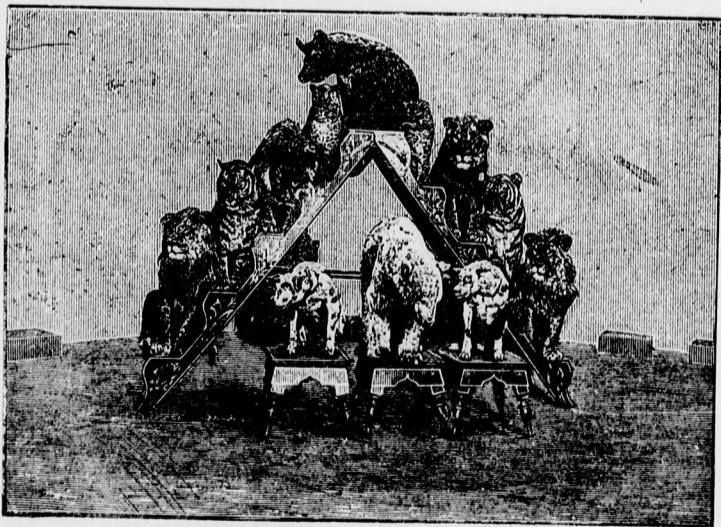
Ott künn vacsoráltak a tágas verandán. Folyt a víg beszéd szünet nélkül.

Egyszer aztán Zsiga bátyám odaszólítja Jancsi kocsist, hogy vezesse ki a „Villám” paripát, hadd gyönyörködjenek benne. Ilyen szép, holdvilágos este gyönyörűség látni azt a szép, fehér állatot.

Ezzel elevenére tapintott a kis, megyei aljegyzőnek, mert e szóra hirtelen felállt Pollux is és indult, hogy majd segíti kivezetni „Villám”-ot, de Zsiga bátyám nem engedte ám.

— Már csak hagyja, édes jegyző uram, az már tisztán a Jancsi kocsis dolga, — s azzal visszanyomta ülőhelyére az élénk emberkét.

Jancsi kocsis pedig kivezette oda a veranda elé a „Villám”-ot s ott jártatta, ott tánczoltatta a vendégek gyönyörűségére. A hold úgy világított, akár nappal. „Villám” pedig úgy nézett, mint valami pegazus, csak a két szárnya hiányzott két oldaláról.

— Az állatszelistés csodái. —

Alig győzték dicsérettel, mindenkinek tetszett, de különösen a kis Polluxnak, aki úgy izgett-mozgott ülőhelyén, mintha parázs volna talpa alatt. Neki mindig csak a felesége kívánsága, no meg az ő óhaja volt szeme előtt.

Már látta is, hogy „trappol” a város főutcáján, hogy irigylik azt a gyönyörű, szép paripát tőle!

Egyideig aztán nagyon elhallgatott Pollux, szinte feltűnt a társaságnak, már Zsiga bátyám is aggódott, mikor hirtelen felállt Pollux és nagy komolyan kérde Zsiga bátyámtól:

— Zsiga bátyám, mondja meg, mi az utolsó ára ennek a paripának, mert nekem azt meg kell szereznem?...

— Meg kell? Hm! Az már más! Hát jó, legyen meg a kívánsága, odaadom ezt a paripát kétszáz pengő forintért, de egy fityinggel sem olcsóbban.

Csak ezt várta a kis aljegyző, mohón előkapta a bőrs bugyellárisát és ötven forint felpénzt odavág Zsiga bátyámnak, amit bizony ő kelme egy kicsit duzzogva ugyan, de elfogadott. Az aljegyző észrevette az öreg huzódását, s hogy valahogy ki ne szalaszsa kezéből a jó alkalmat, odaszól a vörös patikusnak:

— Kálmán, te, adj százötven forintot reggelig, ki szeretném fizetni azt a paripát egészen még ma!

A patikus adott és a paripa a megyei aljegyzőé lett.

El is vitette rögtön a lakására s nem volt boldogabb ember a városban nála, szinte sajnálni kezdte, hogy annyiszor boszantotta Zsiga bátyámat.

Másnap korán reggel ott volt már az istállóban, megnézni a gyönyörű paripát. Maga hozta a vödörbe a vizet, hogy megmossa jó friss vízzel a paripa lábait, mert hát ez nagyon jól tesz a fehér paripának.

Kihozza a nagy szivacsot és nekiáll a lólábat mosni, de mi ez? Álmodik, vagy a szemére hályog futott. Ennek a lónak fakó lesz a lába, a szivacs meg fehér, a víz tejszintű, azt hitte, hogy a guta üti meg ott helyben, a fehér paripa mellett! Feljebb is mossa, hát, uram fia, a fehér paripából fakó lett! Így becsapni? Mit mondjon már most ő a feleségének, meg az ott levő czim boráknak, hogy fognak rajta nevetni s különösen Zsiga, a vén róka, aki ilyen czudarul becsapta? Két hétig nem merete magát mutatni, csak a hivatalában. Az egész városban pedig másról sem beszéltek, mint a megvedlett, fehér paripáról.

Ugy őszre járt már az idő, a fehér paripa históriáját is mind kevesebbet kezdték emlegetni s lassanként kibékültek a haragosok is.

— Árvaház kiránduláson. —

Most is nagy dáridóra készültek. A főispán igazi eleven szarvasi lőtt, hát ezt meg kellett ünnepelni, s hol ünnepelték volna másutt, mint Zsiga bátyám nyaralójában! Az elejlett vadakat, szarvasi, nyulat (még egy róka is volt köztük), a megyei aljegyző felügyelete alatt vitték haza. Azt a nagy tapsifülest, amelyiket Zsiga bácsi lőtt, különösen megjegyezték, hogy azt kell a vacsorához elkészíteni, jó tejfölös-lére, zsemlemorzsás gombóczzal. A vadszállitmányt a megye udvarába vitték a főispán lakására — a szarvas miatt. — Itt aztán a kis megyei aljegyző megparancsolta a Figurás Marcsi hajdunak, hogy úgy katonásan nyúzza meg a nyulat, meg a rókát is, de a nyúl fejét hagyja a bőrében, a rókát pedig úgy nyúzza meg, hogy nyakszirtten levágja és illeszse bele a nyúl bőrbe, mintha az mind nyúl lenne, amelyikből csak a belet szedték ki.

Senki ezt olyan ügyesen meg nem tehette volna, mint a Figurás hajdu, a vén kiszolgált huszár, kapott is érte egy forint borraivalót az aljegyzőtől. Ezt a „rókanyulat” aztán a kis aljegyző

Az állatszelistítés csodái.

elküldte Zsiga bácsi szakácsnéjának, aki még örült is, hogy a nyúl belseje már ki van szedve, az az ügyetlen eseléd pedig akire a nyúl tisztítása bízva volt, bizony nem vette észre, hogy miért is lehet ezt a nyulat olyan könnyen megnyúzni.

Persze, hogy a szakácsnénak feltűnt az a szokatlan vad szaga, páczolta is, savanyította is, de hát az a czudar szaga csak nem mult el.

Megkezdődött a vacsora, pompás fogásokból állott! Ettek is mindannyian, míg Zsiga tapsifüles peccenyéjére került a sor. Váltig biztatta Zsiga a többieket, hogy hagyjanak az étvágyból egy kicsit a nyúlpeccenyére is, s különösen ő maga csak inkább kóstolgatta az ételt, mert hogy — mint ő mondta sokszor — olyan nyúlpeccenyét még senkisé meg készített, mint az ő kisasszony-szakácsnéja (ezt is úgy szedte fel valamelyik vadászpajtásától, s aki nála is maradt most már hetedik esztendeje).

Végre behozták a híres várva-várt peccenyét, szépen megspékelve szalonnával, végighasalva a hosszú tányéron, tetejébe leöntve pompás tejfölös lével, itt-ott egy-egy babérlevél csücske, vagy egy-egy kapriszem látszott ki a sűrű léből. Az egész hús

pedig szépen karajokba volt felszelve és egymás mellé rakva, mintha egy darab lett volna az egész.

Persze, hogy ott kezdték legfelül a főispán urnál s folytatták Zsiga bácsiig, aki mindjárt két szeletet vett ki, hogy kedve szerint jóllakjék.

Hanem alighogy megízlelték, olyan savanyu arcokat vágtak a vendégek, mintha csak vaczkorba vagy mibe haraptak volna: egyik-másik le se nyelte a bekapott falatot, hanem ügyesen visszasanzdzírozta a tányér alá.

Haj Miksa, egyik híres stüsszi, rögtön megjegyzést is tett, hogy miért nincs farka a nyúlnak, vagy, hogy miért is olyan rövid és vastag a nyúl farka? — Igyekeztek is azt a kellemetlen ízt bőven jó bucczaival leöblíteni.

Zsiga bátyám azonban nem tágitott, s ha nem is kínálhatta már senkinek, de legalább evett ő, hogy csak úgy dülledt ki a két szeme, alig hiszem, hogy a jó peccenyé ízétől.

Jött azután tészta, kávé, sajt, gyümölcs — s megint bor és tartott az evés tizenegy óráig. Ekkor aztán Zsiga bácsi nagyon rosszul lett, feje fájt, émelygett a gyomra, szédült, szóval beteg lett „valamitől”.

A kisasszony-szakácsnő rögtön ágyat bontott az ő drágalátos gazdájának, fejét bekötötte hidegvizes ruhával s dunyhával betakarta, az ágy mellé pedig egy lavoír hideg vizet készített.

A mulató-kompanya sorba megnézte Zsiga bácsi szánalmas helyzetét s biztatták, hogy majd reggelre jobban lesz.

„Lám, minék is evett annyit abból a nyúlból?!”

A kis aljegyző pedig rettenetesen ígérte, hogy elküldi a doktort, mihelyt hazaér.

— Jaj a fejem, csak a fejem, meg a hasam!

Nézze csak, Eulália kisasszony, az a dunyha jól van-e a lábamon, — szólt a kisasszony-szakácsnőhöz.

Ugy bizony, édes jegyző barátom, — mérges volt az a golyó, amelyikkel beledupláztam a nyúlba, attól lettem rosszul attól én! Jaj, jaj a fejem!

A kis aljegyző pedig majd a nyelvét harapta le a nagy nevetéknémetől. No sebaj, bátyám, küldöm az orvost, vagy valakit, csak ne ijedjen meg. És nagy búcsúztatással, szánakozással elsietett.

Ment pedig egyenesen Böresökné, született Kopasz Czeccilia okleveles bábaasszonyhoz, kinek előre lefizetett egy forintot, hogy siessen Zsiga úrhoz, mert megérkezett a néneje, aki hirtelen rosszul lett az úton, fejfájása, gyomorégése van, menjen, segítsen rajta, szegény öreg asszonyon.

De úgy vigyázzon, asszonyság, mondja a kis aljegyző, — mert az öreg asszony nagyon izgatott, ideges. Roppant szégyenli, hogy megessett ez a baj rajta s akárki jön hozzá, mindenkinek azt mondja, hogy ő nem asszony, hanem férfi. Öreges úr természete van a szegény máminak!

No ne féljen, jegyző úr, ismerem már én az ilyen asszonyokat is, majd inkább velem jön a Zsuzsi lány, az majd lefogja a két karját, tudom, hogy nem mozdul.

— Ugy, ugy, biztatja a hűtlen Pollux, — meglássa, Zsiga úr szép ajándékot ad érte.

És dictum-factum megtörtént. Böresökné, született Kopasz Czeccilia okleveles bábaasszony, elment a beteg Zsiga bácsihoz korán reggel, még alig virradt. Lassan kopogtatott a beteg ajtaján, de válasz nem jön, harmadszori kopogás után benyit s ott látja az ágyban bekötött fővel a csupaszsájú, bőrbajuszu Zsiga bácsit, akiről bizony mindjárt látszott, hogy beteges öreg asszony, a dunyha egész az álláig volt felhuzva s aludt édesen.

No, Zsuzska, mondja a eselédnek, készíts csak hamar egy kis szappanosvizet, egy kis sót is tegyél bele, aztán, ha mondom, leszorítod a mellét, — érted?

S már hozzá akar fogni Böresökné ifjasszonyom, az okleveles bábaasszony, de a zajra Zsiga bácsi fölnyitja a szeméit és nézi merően Böresökné asszony előkészületeit.

— Jó reggelt, ténsasszonykám! Hát hogy van, rosszul tetszik lenni, elrontotta a gyomrocskáját, no se baj, majd mindjárt jó lesz minden s feltürt ujjal közeledik az ágy felé.

Mit akar maga, vén sárkány? Kihez beszél, miféle ténsasszonyhoz?!

Kezdi már Zsuzska! — szól Böresökné a cselédhez s int, hogy fogja le Zsiga bácsit.

— Csak a mellét nyomd le a ténsasszonynak, a többit majd elvézsem én.

No hiszen, Zsiga bácsinak se kellett több.

Uevezu, ki az ágyból, fejről lekapja a fehér szalvétát s kezdi ütöni-verní a két fehérszemélyt.

— Hát asszony vagyok én, hát beteg vagyok én?

Ki innen, vén sárkány, vén szípirtyó, még én ténsasszony?! Hogy a mennydörgős istennyila üssön belétek százszor, gyalázatos fúriák.

No hiszen Böresökné asszonyomnak, az okleveles bábának se kellett több! — szaladt ki eszeveszetten a pongyolán öltözött Zsiga bácsi elöl s csak künn a folyosóról kiáltotta vissza nagy hetykén:

— Üssön kendbe, de csak egyszer, — vén bolond!

Erre a zajra aztán kinyílt a vendégszoba ajtaja, ott állt a főispán, Háj Maksz, Gencsér, Szilvási s élükön a hüllen Pollux, a megyei aljegyzővel, akik hogy megtudták a csíny, majd hogy a földhöz nem vágták magukat a nagy nevetéstől. Hát még mikor azt is megtudták, hogy a Zsiga bácsi nyúlboréba az a róka volt betömve, melyet a megyei aljegyző lőtt az este. Micsoda rengeteg kacagás lett az egész városkában.

A dologban pedig az volt a legfuresább, hogy Zsiga bácsinak még haragudni sem volt szabad a hüllen Polluxra, mert hisz csak a kölesönt adta vissza a fehér-ló vásárért.

Most már mindenki azt várja, hogy és mi módon torolja vissza Zsiga bácsi a hamis aljegyző csínyját.

Hej, az lesz ám aztán megint valami „Horrendum!”

No de megírom azt is, meg én, mert az oldalam kiütné a — hallgatás.

Agglegények regénye.

(Regény egy kötetben.)

(10)

Irta: **KOZMA JÁNOS.**

Aranka pedig soká állt még ott egy helyen, még kendőjével is intett „Isten hozzád!”-ot s csak akkor ment fel szobájába, midőn már a kocsni eltűnt siró szeméi elöl.

Onnan aztán aznap ki se mozdult: bánatos lelkében tovább szötte-fonta ábrándképeit; kutatta jövő életének elrejtett, homályba burkolt titkait, amelyeket szegény Arankám fájo lelkével hiába kutatott.

Talán még sohasem volt oly nehéz a válás, mint akkor?! — De nem is esoda! . . . Hiszen azelőtt — daczára, hogy szivünkben az igaz szerelem lángoló tüze égett — lelkünkben a remény a kétséggel harezot vívott; mig ellenben akkor tovarepült, messze elszállt lelkünkben a kétség s sziveinknek jobban összeférő lakói maradnak: az édes remény s az üdvöztető szerelem, melyet a szülői áldás fénye s a jegygyűrű sokkal bensőbbé, oly magasztossá tett.

Ekkor már az együvé forrott két lélek szakadt el egymástól, azért volt a válás olyan nehéz, olyan nagyon fájo.

Édes szülőimhez megérkezve, még egy napig maradtam kedves körükben, azután búcsút véve tőlük is, az ő áldásukkal indultam utamra, megkezdendő új életpályámat.

VII.

Amint Budapestre érkeztem, a központi indóház közelében — ha jól emlékszem — a „József Főherceg Szálló”-ban egy szobát váltottam.

Ott aztán csakhamar rendbehoztam magamat s azután első dolgom volt felkeresni az én leendő princzipálisomat, dr. Várvölgyi Attila ügyvédet, kit a Kerepesi-úton levő — ügyvédi keresményéből szerzett — háromemeletes palotájában éppen családi körben találtam fel.

Három tagból álló családjával — egyetlen lánya volt — a palota második emeletének jobb szárnyát lakta.

Minden bejelentés nélkül — mert a bejelentés nem volt náluk szokásban — bekopogtattam.

Szabad! — hangzott belülről az ügyvéd hangja.

Arra beléptem s amint illik, bemutatam magamat, azután pedig átadtam az ajánló levelet.

Az ügyvéd azonnal felbontá és olvasni kezdé.

Neje pedig, székkal kínál meg.

Én helyet foglaltam. — S a hölgyek azonnal megkezdték velem a barátságos társalgást:

— Ismeri kegyed közelebből Hegyfű uraságot? — kérdezte ő nagysága, az ügyvéd neje.

— Oh igen. . . ismerem — felelém tisztelettel.

— Talán többször meg is fordult náluk?

— Amig tanuló voltam, a vakáció nagyobbbrészét az ő körükben töltöttem el.

— Talán rokonságban van velük? — folytatta a kérdezősködést Jozefin kisasszony, ki olyannyira hasonlított Arankához, hogy az első pillanatban azon gondolkodtam, hogy lehetséges az, hogy Aranka anélkül, hogy nekem mint jegyesének tudomásomra hozta volna — már is Pestre utazott fel, mikor még tegnapelőtt Hegyesen együtt voltunk.

Azután — kissé elszólva magamat — megadtam a bájos leányka kérdésére a feleletet.

— Még ezideig rokonságban nem vagyok, csak . . .

— Csak?! csak! — vágott tréfásan közbe Jozefin, miközben éppen az ujjamon levő jegygyűrűn jártatta szeméit.

— Talán bizony Arankának a jegyese? — kíváncsiaskodék a kis pajkos.

— Bizonyosága annak e jegygyűrű, mely ujjamon van, — felelém önelégülten.

Ön és Aranka jegyesek? — csodálkozék Jozefin kisasszony mamája.

Az Isten böles végzete szerint — igen — jegyesek vagyunk — adtam meg a csodálkozást eláruló kérdésre büszkén a választ.

— Gratulálok, kedves barátom! — szólt, és kezét nyújtotta az ügyvéd, ki már az elolvasott levélből mindent tudott, Isten hozta hozzánk! — folytatá — nagyon jókor jött, éppen szükségem van irodámban egy tevékeny emberre s különösen nagyon örvendek, hogy az én kedves Hegyfű barátomnak azzal, hogy önt irodámba fogadni szerencés vagyok, némi szolgálatot, csekély szivességet tehetek.

— Éljen! . . . éljen! — leszünk majd lakodalomban, ugyebár? — pajkoskodott velem az én Arankámnak hasonmása, Jozefin kisasszony.

(Folytatása következik.)

Izenet.

Neked zengje a kis madár dalát,
 Feléd küldje illatát a virág,
 A fényes napnak legszebb sugara
 Ne tüzzön másra, csak a hajadra;
 Arnyát az erdő neked adja csak,
 Neked csevegjen szellő és patak
 És lantom némuljon örökre el,
 Ha a dal rajta nem neked fakad!

Dömel A.

Csevegés a „Zöld szalon“-ban.

Igazad van teljesen!

Széles ez országban körülbelül 200.000 koronát költöttek el halottak napján a sirokra tett koszorúk áráért.

Tagadhatlanul jól tudsz számolni, ha azt állítod, hogy huszezer szegény családot lehetett volna — kétszáz koronás segítségben részesítve — a tél nyomorától megmenteni ezen összegből.

Csak hogy, kedves vendégeim, a mathesis a legbiztosabb alapu tudomány, de csak a papiron. Az élet kétszerkettője egészen más eredményekre vezet.

A te számításod is csak papiron alapigazság; tényleg — az életben — pedig egyszerűen léggé, szappanbuborékká válik azon egyszerű okból, mert ezen kétszáz ezer koronát nem adták volna úgy sem ezen huszezer nyomorgó részére.

Mert bizony olyan is veszen 1—2 koronáért picziny koszorút, aki szájától vonja el a falatot ez okból és inkább segélyre utalt, mint segélynyújtásra képes.

A reális gondolkodás az ideálissal legerősebb küzdelmet vivja évezredek óta a temetők kapuja alatt, ahol fel vagyon írva a vigaszok-vigasza: „Feltámadunk!”

— Meghalt. Nincs és nem lesz többé. Mit komédiáztok. Ugy sem tud az elporladott test a ti koszorútokról semmit.

Igy beszél a realista és ezt istenkáromlásnak bélyegzi a másik csoport, mely el tudja választani a testet a lélektől. A halállal átadja a testet a zord enyészetnek, de a lelket élni hagyja tovább, örök időkre.

Átmenet a földi-lét egy másikba, egy előttünk ismeretlen örökbe.

Ezt lehet „hinni“, de nem „tudni“. És van-e létjoga a hívésnek ott, ahol nincs tudás?

A pozitivisták erre nemmel felelnek, de a szentírás visszavág, mondván: „Boldogok a hívők“.

Egy régi magyar anekdota is kering e kérdésről. Két különböző hitű lelkész vitatkozik a lélek halhatatlanságáról.

— Én csak azt hiszem, amit látok.

— Ugy? És amit nem lát, az nincs?

— Nincs!

— Ugy, hát én nem láttam a tiszteletes ur eszét még, tehát míg meg nem mutatja, én is tamáskodom, hogy volna.

Ugy van, tisztelt vendégeim! Az igazságok öröktől voltak, vannak és lesznek. Bennünk a hiba. A mi gyarlóságunk az ok, hogy eddig valamennyit nem ismertük.

A villany, a delej, a bacillus öröktől való igazságok, csak mi valánk évezredekig gyarlók ezen rég létező igazságok felismerésére.

És míg ezek általánossá lesznek, nem-e küzd a hívés a tudással?

Ez azonban oly kérdés, melyet ma sem mi, sem mások eldönteni nem képesek és tartózkodunk is e kérdés dogmai részének érintésétől.

Hiszen mi a koszorúkról akarunk csevegni.

Mik is ezek a sirkoszorúk?

A tulvilági lét tagadói és hívői között a merev ellentét áthidalói. Igen! Ezek a koszorúk a kegyelet hidját képezik és a kegyelet a legszebb kapocs az élők és elhunytak között.

Ki a realismus rideg ostorával a koszorút lehetőket szeretteik sirhantjáról elkergetni akarná, az magán a kegyeleten ejtene halálos döfést. A halottakat rabolná meg az élők szeretetétől és aki a temetők feletti vigaszok vigaszát, a „Feltámadunk!“ jeligét döntené le, az megkeserítené milliók életét, kiknek földi sanyaruságukra egyedüli vigaszuk a temető kapujának feliratában van.

Ne raboljuk meg se a halottakat, se az élőket.

A kegyeletet pedig lehetőleg ápoljuk, mert ez az emberi érzelmek választóvize, tisztítóvize. A kegyelet választóvize elválasztja agyunkból a rossz gondolatokat, tisztító tüzeben pedig elhamvadnak az érzelmek selejtesei, bűnnel telítettjei.

Aki elhunytjai iránt igaz kegyelettel vagyon, az gonosz sem gondolatában, sem érzelmeiben nem lehet.

De... én nem akartalak téged, kedves vendégem, megleczkéztetni. sőt realismus szempontjából is megnyagtatni próbállak.

Te a kétszerkettő alapján akarsz hasznot látni egyes emberekre a koszorúkból?

Jól van. Legyen.

Hasznuk van belőlük: a kertészeknek, a virágkereskedőknek, a művirággyárosoknak, a kocsis-ipart üzőknek, a szalagkereskedőknek, a temetőöröknek, a sírhantosoknak, a gyertyaárusoknak stb.

Egy pár ezer ember tényleg pénzt keres a kegyelet ezen ideális megnyilatkozásából és most érünk azon bölcsészeti tételhez, hogy az ellentéteknek okvetlen van közös találkozási pontjuk. A legideálisabb kegyelet-megnyilvánulásnak is van reális haszna!

— És te rögtön borzas kis örök kérdező leánykám, nyugodj meg a dolgok illetően állásában. Ne üldözd a virágot, csokrot, koszorút, mert ha műkedvelő előadáson fel fogsz lépni, akkor — koszorú helyett tudod mit kapsz? Nos!... krumpliczukrot!

Viszontlátásra! Pá!

Matyi.

Közgazdasági rovat.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Folyó évi október hóban 1276 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 27.171 K. 55 f. fizettetett ki.

1900. január 1-től október 31-éig beírt összes jutalékrészek száma 12.556 és a kifizetett nászjutalékok összege 386.972 K. 86 f.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Molnár. „Mért kételkedsz?“ Sajnálattal félretettük. — **Boldizsár.** Csak akkor kérünk újat, ha a régiék leközlővék. Ezt eltettük. — **Boldogság.** Reánk nézve az volna igazi boldogság, ha silány tákolmányait többé be nem küldené. — **Ezer év mulva...** Küldjön újra cikket; de addig ne! — **K. Károly.** (Int az óra) Versekkel túlos-túl vagyunk halmozva. Különbösen ügyes.